

12 Mart 1995: Gazi'de Katliam ve İsyân

Meydan Gazetesi

12.03.2021

İçindekiler

12 Mart 1995: Gazi'de Katliam ve İsyân	3
Alevilerin İsyân, Devletin Katliam Geleneği	9
Gazi ve Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi Katliamları	9
2 Temmuz 1993 Sivas Katliamı	9
Maraş Katliamı 1978	9
Çorum Katliamı	10
Malatya Katliamı	10
Dersim Katliamı	10
Koçgiri Katliamı	10
TC Öncesi İsyân ve Katliamlar	10

12 Mart 1995: Gazi'de Katliam ve İsyân

İstanbul Gazi Mahallesi'nde 1995 yılının 12-13 Mart tarihlerinde, daha sonra devletle ilişkileri olduğu ortaya çıkan kontrgerilla çeteleri tarafından önce provokasyon, ardından da devletin kolluk güçlerinin katliamı gerçekleşmişti.

12 Mart akşamı İstanbul Gazi Mahallesi'nde, İsmet Paşa Caddesi üzerindeki bir kahvehaneye silahla ateş açılması sonucu 67 yaşındaki Alevi dedesi Halil Kaya yaşamını yitirmişti. Olay sonrası Gazi Karakolu'na yürüyen halkın ve devrimcilerin üzerine ise kolluk güçleri tarafından ateş açılmıştı. Halil Kaya'nın katillerinin ise gasp ettikleri bir taksile mahalleden kaçtıkları, taksi şoförünü de katlederek bagaja kilitledikleri ortaya çıkmıştı.

Gazi Katliamı sırasında devletin kolluk güçlerinin işkence görüntüleri (YouTube)

13 Mart günü İstanbul'un çeşitli bölgelerinden Gazi Mahallesi'ne gelen on binlerce kişi katliama karşı Gazi halkıyla dayanışma gösterdi ve mahalleyi kolluk güçlerinin saldırılarına karşı barikatlarla donattı. Aynı gün Gazi Mahallesi'nde, valilik tarafından ilan edilen sokağa çıkma yasağı devrimcilerin gösterdiği direniş nedeniyle fiilen hayata geçirilemezken, Gazi'deki isyan, 14 Mart günü Ankara-Kızılay'a sıçradı. Kızılay Meydanı'nda toplanan yaklaşık 15 bin kişiye yapılan polis saldırısında 30'u aşkın kişi yaralandı. 15 Mart günü ise, isyanın sıçrama noktası İstanbul Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi oldu. Buradaki polis saldırılarında da 5 kişi yaşamını yitirdi ve mahallede sokağa çıkma yasağı ilan edildi. 16 Mart gününe dek süren çatışmalar ve devlet saldırılarında 22 kişi kolluk güçlerinin açtığı ateşle yaşamını yitirdi.

Gazi Katliamı sonrası muhalif kamuoyunda, dönemin İstanbul Valisi Hayri Kozakçiođlu'nun, İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir'in, Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'ın ve İçişleri Bakanı Nihat Menşe'nin istifaları istendi. İstifaları istenen bu devlet görevlilerinden Kozakçiođlu ve Menzir, bir sonraki dönemde, iktidar partisi DYP'den milletvekili olarak, devlet tarafından "dokunulmazlık zırhına" büründürüldü. Katil polisler hakkında açılan davalarda ise göstermelik cezalar verildi.

Yıllar sonra açılan “Ergenekon” adı altındaki, devletin farklı kliklerinin hesaplaşma davasında ise Gazi Katliamı tekrar gündeme geldi. Burada verilen ifadelerde, kahvehane tarama provokasyonunun emrinin kontrgerilla şefi, emekli tuğgeneral Veli Küçük tarafından verildiği ortaya çıktı. Veli Küçük ilerleyen yıllarda, şu andaki iktidar partisi AKP-Cemaat ortaklığının sona erdiği 17-25 Aralık 2013 sonrası, “milli ordumuza kumpas kuruldu” denilerek serbest bırakılan Kemalist-Ulusalcı asker ve siyasetçiler arasında yer aldı. Provokasyonu gerçekleştiren ekipte bulunan Osman Yıldırım ve Osman Gürbüz adlı devlet tetikçilerinin ise “Yeşil” kod adlı JİTEM’ci katil Mahmut Yıldırım ile ilişkileri belirlendi.

Alevilerin İsyan, Devletin Katliam Geleneği

Sünni-İslam algısındaki devletler, tarih boyunca Alevileri dışladı. Yok sayma, baskı, ötekileştirme, inkar, hatta imha politikaları dur durak bilmedi. Ne Alevilerin devlete isyanları bitti, ne de devletin Alevi katliamları.

Gazi ve Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi Katliamları

12 Mart 1995 tarihinde, Gazi Mahallesi’nde 4 kahvehane tarandı. 67 yaşındaki Alevi dedesi Halil Kaya yaşamını yitirdi. Olayın duyulması üzerine; Alevilerin çoğunlukta olduğu binlerce kişi, meselenin var olan bir Sünni- Alevi çatışmasından ziyade devlet provokasyonu olduğunun farkındalığıyla ve “Düşman camide değil, karakolda.” şiarıyla, Gazi Polis Karakolu’na doğru yürüyüşe geçti. Karakolda bulunan polisler tarafından, kalabalığın üzerine ateş açıldı ve bir kişi daha hayatını kaybetti. Ertesi gün, İstanbul’un çeşitli semtlerinden Aleviler ve devrimciler Gazi Mahallesi’ne doğru yürüyüşe geçti. Kolluk kuvvetleri doğrudan hedef gözeterek kalabalıkların üzerine ateş açtı. İlerleyen günlerde, devlet; mahallede sokağa çıkma yasağı ilan etti. Fakat bu, gösterilen direniş sayesinde fiilen hayata geçirilemedi. 15 Mart günü direniş ve beraberinde devlet şiddeti, Ümraniye 1 Mayıs Mahallesi’ne sıçradı. Burada da kolluk kuvvetlerinin insanların üzerine ateş açması sonucu, 5 kişi yaşamını yitirdi. Gazi Mahallesi’ndeki olayların yatıştığı 16 Mart günü, 17 kişinin hayatını kaybettiği öğrenildi. Daha önce OHAL valiliği de yapan Hayri Kozakçıoğlu, katliam sırasında İstanbul valisi idi.

2 Temmuz 1993 Sivas Katliamı

2 Temmuz günü, Pir Sultan Abdal’ı anma etkinlikleri çerçevesinde kente birçok yerden insanlar gelmişti. Sivas’a gelenler arasında Aziz Nesin de bulunuyordu. Hintli yazar Salman Rüşdi’nin “Şeytan Ayetleri” adlı kitabını, gazetesinde yazı dizisi olarak basan Aziz Nesin, bir süredir radikal İslamcı kesimden tehditler alıyordu. Kitap tüm dünyadaki Müslüman camia tarafından yasaklanmış, yazarı hakkında ise ölüm fetvası çıkarılmıştı. 2 Temmuz günü Madımak Oteli önünde toplananlar, oteli ateşe verdiler ve burada 37 kişiyi yakarak öldürdüler. Dönemin başbakanı Tansu Çiller, “Otel çevresinde toplanan vatandaşlarımıza herhangi bir şey olmamıştır.” dedi. Olayların faileri olarak, daha sonra göstermelik olarak yargılanan sanık avukatlarından 8’i daha sonra AKP’den milletvekili oldu. Refah-Yol hükümetinin Adalet Bakanı Şevket Kazan, sanıkları cezaevinde ziyaret etti. Sivas davası, 13 Mart 2012 tarihinde zaman aşımından düştü. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, davanın düşmesiyle ilgili olarak; sanıkların “mağduriyetine” dikkat çekerken, “Bu karar milletimize hayırlı olsun.” dedi.

Maraş Katliamı 1978

19 Aralık akşamı, ülkücü tandanslı, “Güneş Ne Zaman Doğacak” adlı filmin gösterildiği sinemaya patlayıcı madde atılması üzerine, kentte bulunan faşistler çeşitli sendikalara ve bazı sol parti binalarına saldırdılar. Ertesi gün ise, Alevilerin yoğun yaşadığı Yörükselim Mahallesi’ne saldırarak Alevi dedelerinden Gıjın Dede’yi öldürdüler. 26 Aralık tarihine dek süren saldırılarda, çoğunluğu Alevi 105 kişi

yaşamını yitirdi. Sinemaya bomba atılmasından birkaç gün önce Alevilerin evleri işaretlendi ve bazı cami hutbelerinde bir Alevi öldürenin cennete gideceği söylendi. Bu söylenti kentte fıslıtı gazetesi yoluyla yayıldı. Katliamın bir ve iki numaralı sanıkları olarak yargılanan iki yezid; Ökkeş Kenger ve Muhsin Yazıcıoğlu, daha sonra milletvekili seçilerek TC parlamentosuna girdi.

Çorum Katliamı

1980 yılının Mayıs ve Temmuz aylarında, kentte Alevilerin yaşadığı Milönü Mahallesi'ne yapılan faşist saldırılar sonucu 57 Alevi öldürüldü. Katliam, devletin televizyonu TRT'den, Alaaddin Camii'ne bomba atıldığı şeklinde yayımlanan yalan haber sonucu başladı ve kentte bulunan devlet destekli faşist gruplar infiale geçirildi. Yaşanan saldırılardan dolayı mahallelerinin girişine barikat kuran Aleviler ve devrimciler, daha sonra 12 Eylül darbesini yapan generallerden biri olan Jandarma Genel Komutanı Sedat Celasun tarafından tanklarla taranmakla tehdit edildi. Katliam sonrasında açıklama yapan dönemin içişleri bakanı Mustafa Gürcügil, "Çorum olayları solun bir tertibidir ve devleti yıkma eylemlerinden biridir. Devlete destek düşüncesiyle hareket eden sağ bir grup, bunların karşısına çıkmıştır." şeklinde konuştu.

Malatya Katliamı

18 Nisan 1978'de, dönemin Adalet Partisi'nden belediye başkanı Hamit Fendoğlu'nun bombalı paketle öldürülmesi sonucu, kentte bulunan Alevilere yönelik saldırılarda 3 lisele Alevi genci katledildi.

Dersim Katliamı

Dersim, Osmanlı döneminden beri merkezi otoriteden bağımsız yaşıyordu. 25 Aralık 1935 tarihinde çıkarılan "Tunceli Kanunu" ile Dersim bölgesine "özel bir statü" getirildi. Buna göre bölgenin adı, iki yıl sonra TC devleti tarafından başlatılacak "Devletin Tunç Eli" operasyonuna ithafen, Tunceli olarak değiştirildi ve Dersim "yasak bölge" ilan edildi. 6 Ocak 1936'da ise, şimdiki Elazığ, Erzincan, Dersim ve Bingöl illerini kapsayan bölgede, "Genel Valilik" statüsü uygulamaya geçirilerek askeri vali sıfatıyla Abdullah Alpdoğan, Ankara yönetimince buraya atandı. Devlet bölgeye askeri yığınak yapması ve ablukaya alması karşısında direnişe geçen Dersim'liler 20-21 Mart 1937'de Pah köprüsünü yaktılar. 1938'de devletin ikinci kez askeri gücünü kullanarak, karadan ve havadan bomba yağdırması sonucu on binlerce insan yaşamını yitirdi. Daha sonra, 1936 yılında çıkarılmış olan ve kısaca, devlete Türk olmayanları başka yerlere sürme yetkisi veren "Zorunlu İskan Kanunu" uyarınca, on binlerce insan da topraklarından sürüldü.

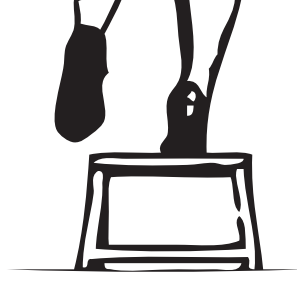
Koçgiri Katliamı

1921 yılında, Sivas bölgesini de içine alan bölgede, yüzlerce Alevi-Kürdün yaşamını yitirdiği katliamdı. Katliamı gerçekleştiren devlet güçleri arasında, "Sakallı Nurettin" lakaplı Nurettin Paşa'nın komutasındaki Merkez Ordusu'nun emri altında, daha önce Pontus-Rum katliamlarını da yapan, o dönemin devlet tetikçisi denebilecek olan Topal Osman'ın Giresun Alayları da bulunuyordu.

TC Öncesi İsyân ve Katliamlar

1826 yılında Sultan 2. Mahmud'un gerçekleştirdiği Alevi katliamının yanı sıra, 1606-1611 arasında Kuyucu Murat Paşa katliamı, 1533-1534 arası Kanuni dönemi, 1514'te kan dökmeyeceğini söyleyip 40 binden fazla Alevi'yi diri gömerek idam ettiren, kafalarını kesip kuyulara attıran Yavuz Sultan Selim'in katliamları vardır. Ayrıca 1526 Baba Zünnun, 1527-1528 Şah Kalender Çelebi ve 1518 Bozoklu Şeyh Celal(Celali) isyanları-katliamları sayılabilir. Ayrıca Selçuklu Devleti döneminde 1236-1243 yılları arasında Baba İshak(Babailer) isyanları vardır.

Anarşist Kütüphane

Meydan Gazetesi
12 Mart 1995: Gazi'de Katliam ve İsyân
12.03.2021

12.03.2021 tarihinde <https://meydan1.org/2021/03/12/12-mart-1995-gazide-katliam-ve-isyân/> 'den alındı.

Alevilerin İsyân, Devletin Katliam Geleneği adlı başlık
<https://meydan1.org/2014/01/13/devletin-katliam-alevilerin-isyân-gelenegi-var-mercan-dogan/> 'den alındı.

tr.anarchistlibraries.net